

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מלחמה, אונס וטראומה במאה ה-20 - 58894

תאריך עדכון אחרון 03-09-2013

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר ומסטר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: יחסים בינלאומיים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 3

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר שרי אהרוני

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: sarai.aharoni@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ב' 14:00-15:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

מטרת הקורס היא לדון בהשפעות המגדריות של מלחמות וסכסוכים אתנו-לאומיים תוך התמקדות בתופעה של "אונס ככלי מלחמה" (War as Weapon a as Rape) ובהשפעותיה החברתיות והפוליטיות על נשים וגברים. במהלך הקורס נדון בהתפתחויות התיאורטיות והמשפטיות שהובילו להכרה באונס ואלימות מינית כ"כלי מלחמה", נבחן את ההסברים התיאורטיים השונים לתופעה ונכיר את המחלוקות העכשוויות בסוגיה זו. בין היתר, נעסוק בסיבות לשתיקה ולהשתקה ההיסטורית של אלימות מינית במלחמה כביטוי של דומיננטיות גברית, טראומה וטאבו ונבחן כיצד הביקורת הפמיניסטית על מערכת המלחמה יצרה אפשרויות חדשות של שיח, מדיניות, חקיקה וסיוע ברמה הבינלאומית והמקומית. הקורס יכלול לימוד וניתוח של מקרים ספציפיים מן המאה ה-20.

מטרות הקורס:

הקורס מיועד להקנות לסטודנטים ידע וכלים תיאורטיים להבנת האופן שבו יחסים מגדריים מתעצבים תוך כדי סכסוכים צבאיים ובמיוחד לאפשר לסטודנטים להתמודד עם האתגרים המתודולוגיים הטמונים בניסיון לתעד אלימות מינית באופן סטטיסטי. סטודנטים המבקשים לעבוד בסיוע הומינטרי, בשירות הציבורי, בשירות החוץ, בגופים לקידום שוויון מגדרי או בצבא יוכלו ללמוד כיצד לבצע ניתוח מגדרי של מערכת המלחמה, מוסדות צבאיים בכדי לשפר את מעמדן של נשים וגברים באזורי סכסוך.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- 1) לאסוף מידע על מופעים של אלימות מינית באזורי סכסוך שונים בהתאם להמלצות המופיעות במסמכים בינלאומיים
- 2) להשוות בין מקרים שונים של אלימות מינית באזורי סכסוך ולהסביר את השונות הזו
- 3) לסכם מקרה בוחן אחד המבוסס על סכסוך עכשווי ולהדגים דרכי טיעון אנליטי בנוגע לתופעת האלימות המינית במלחמה
- 4) להציע פתרונות לבעיות מעשיות ומוסריות הנובעות מקיומה של תופעת האלימות המינית במלחמה
- 5) לבקר תיאוריות קיימות על מערכת המלחמה (ריאליזם, מלחמה צודקת וכיוב.) לאור הביקורת הפמיניסטית ביחסים הבינלאומיים

דרישות נוכחות (%) :

90%

שיטת ההוראה בקורס: שיעור וסמינר

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- 1) אונס בעתות מלחמה ושלום - הקדמה
 - 2) מהו אונס ככלי מלחמה? הגדרות וסוגיות מתודולוגיות
 - 3) שונות באלימות מגדרית בעתות מלחמה - מקרי מבחן
- א. אונס אופורטוניסטי: אוגנדה וקונגו

- ב. אונס ככלי לביצוע טיהור אתני וטרור פוליטי: יוגוסלביה
- ג. אלימות מינית, הריון כפוי ותעמולת מלחמה: הגרמנים בבליה במלחה"ע הראשונה
- ד. אלימות מינית כשיטת עינויים וענישה: הצבא האדום בגרמניה
- ה. אלימות מינית בשולי הג'אפוס;נוסיד: אונס בשואה
4. הסברים תיאורטיים לאלימות מינית במלחמה
5. אלימות מינית בדיני המלחמה והמשפט הבינלאומי
6. אלימות מינית ומשמרות השלום של האו"ם: ניתוח מוסדי של מגדר במערכת הבינלאומית
7. שיקום לאחר סכסוך: בריאות, טראומה, שיקום והחלמה

חומר חובה לקריאה:

World Health Organization. 2002. "Sexual Violence", *World Report on Violence and Health*. Geneva: WHO, 148-81 (chapter 6)

סוזן בראונמילר, 1980. "מלחמה", בניגוד לרצוננו: נשים, גברים ואונס. תל אביב: הוצאת המין השני (פרק 3).

Enloe, C. (2000). *When Soldiers Rape Maneuvers: The International Politics of Militarizing Women's Lives*, Berkeley: University of California Press, 108-152. Chapter 4

Bastick, M., K. Grimm and R. Kunz (2007) *Sexual Violence in Armed Conflict: Global Overview and Implications for the Security Sector*. Geneva: Geneva Center for the Democratic Control of Armed Forces, Terminology pp.17-19

Peterman, A., D. Kay Cohen, T. Palermo, and A. Hoover Green (2011), "Rape Reporting During War: Why the Numbers don't Mean What you Think They Do?" *Foreign Affairs*, August 1.

Wood, E. J. (2006) "Variation in Sexual Violence during War", *Politics and Society*, 34(3)

Turshen, M. (2000) "The Political Economy of Violence against Women during Armed Conflict in Uganda", *Social Research*, 67(3): 803-824

Baaz, M. E., and Stern, M. (2009). "Why do Soldiers Rape? Masculinities, Violence, and Sexuality in the Armed Forces in the Congo (DRC)". *International Studies Quarterly*, 53, 495-518.

MacKinnon, C. A. (1994). "Rape, Genocide, and Women's Human Rights", In: -Alexandra Stiglmayer (Ed.), *Mass Rape: The War against Women in Bosnia Herzegovina*, Lincoln, NE: University of Nebraska Press, pp. 183-195.

Allen, B. (1996). *Rape Warfare: The Hidden Genocide in Bosnia-Herzegovina and Croatia*. Minnesota: University of Minnesota Press, pp. 41-86

Harris, R. (1993). "The 'Child of the Barbarian': Rape, Race and

Nationalism in France during the First World War", *Past & Present*, 141: 170-206.
Naimark, N. M. (1995). *The Russians in Germany: A History of Occupation, 1945-1949*, 69-140 (chapter 2). Boston: Harvard University Press.

לבנקרון, נעמי. (2008). "העלמות והמוות: "זנות", אונס ועבדות מינית במלחמת העולם השנייה" תיאוריה וביקורת 32:15-44.

Goldstein, J. (2001). *War and Gender*. Cambridge: Cambridge University Press, chapter 4

Skjelsbaek, I. (2001). "Sexual Violence and War: Mapping out a Complex Relationship". *European Journal of International Relations*, 7(2): 211 - 237.

Kay-Cohen. D. (2013). "Explaining Rape during Civil War: Cross-National Evidence (1980-2009)." *American Political Science Review*, 107:461-477.

חגאי-פריי, אלונה. (2011). "על הדרה ופשעים יוצאים מן הכלל: פשעי מין, מגדר והמשפט הבין-לאומי הפלילי". המשפט טז: 259-300.

Hudson, N. (2005). "En-Gendering UN Peacekeeping Operations", *International Journal*, 60(3): 785-807.

Glass N., P. Ramazani, M. Tosha, M. Mpanano and M. Cinyabuguma. (2012). "A Congolese-US Participatory Action Research Partnership to Rebuild the Lives of Rape Survivors and their Families in Eastern Democratic Republic of Congo", *Global Public Health: An International Journal for Research, Policy and Practice*, 7:2, 184-195

Cheah Wui, L. (2009). "Walking the Long Road in Solidarity and Hope: A Case Study of the "Comfort Women" Movement's Deployment of Human Rights Discourse" *Harvard Human Rights Journal*, 22(1): 63-108

Primary Sources

- *Beijing Platform for Action* (1995) adopted by the Fourth World Conference on Women. Section E (Women and Armed Conflict):
<http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/platform/armed.htm>
- *The Rome Statute of the International Criminal Court (ICC) Article 7 "Crimes against Humanity"*:
http://untreaty.un.org/cod/icc/statute/99_corr/2.htm
- *Security Council Resolution 1325(2000)*:
http://www.un.org/events/res_1325e.pdf
- *Security Council Resolution 1820(2008)*:

- <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N08/391/44/PDF/N0839144.pdf?OpenElement>

• Security Council Resolution 1960(2010):
- <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N10/698/34/PDF/N1069834.pdf?OpenElement>

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 10 %
השתתפות 10 %
הגשת עבודה 65 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 15 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

עבודה בכתב

כחלק ממטלות הקורס תדרשו להגיש עבודה בכתב (12-14 עמודים) או עבודת סמינר (25-30 עמודים) אשר תעסוק בסוגיה הנוגעת לנושא הקורס במטרה להרחיב את הדיון התיאורטי, האמפירי או המתודולוגי בנושא שנבחר. נושאי העבודות יכולים להתבסס על ניתוח היסטורי, מוסדי, תרבותי או סוציולוגי של אירוע, טקסט, ארגון או תהליכי רפורמה ובלבד שיעסקו בקשר שבין אלימות מינית, מלחמה והמערכת הבינלאומית. בעת בחירת נושא נסו לשלב בין (א) תחומי העניין האקדמי והאישי שלכם לבין (ב) נושאי הקורס וחומרי הקריאה.

יש להתייעץ עם המרצה בטרם בחירת הנושא, שאלת המחקר והמתודולוגיה ולהגיע לפחות פעם אחת בסמסטר לשעת קבלה. ציון העבודה יחולק כדלקמן: הצעת מחקר באורך 3 עמודים (20%) תאריך ההגשה ב-18.11.2013; הגשת עבודה סופית בסוף הסמסטר (80%) תאריך אחרון להגשה: 14.02.2014.

בכל ההגשות נא להקפיד על הכללים הבאים: גודל פונט 12, רווח 1.5 או 2, ושימוש בכללי הציטוט והביבליוגרפיה לפי ה-APA.

התאמות לסטודנטים/ות עם מוגבלויות:
אם את/ה רואה עצמך כמי שזקוק/ה להתאמה בשל מוגבלות, אנא יידע/י אותי בהקדם. חלק ממרכיבי

הקורס וביניהם המטלות, הדיונים והאופן שבו יתקיימו השיעורים יכולים להיות מותאמים כדי להקל על השתתפותך והתקדמותך. ברגע שתעדכן/י אותי בנוגע לצרכיך נוכל לפנות אל יחידת הנגישות בדיקנט הסטודנטים (<http://il.ac.huji.studean/eq&cmd?146.ease>) כדי ליצור תנאי למידה הולמים שיאפשרו לך הצלחה תוך שמירה על פרטיות מלאה.